

**การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**

นางสาวสุชานาฏ เพ็งมาก
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน ๒๗๘ คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และมีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ ๐.๙๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' post hoc comparison)

ผลการวิจัย พบว่า

๑. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๗ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในส่วนของ อายุ ระดับชั้นการเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ พบว่า อาคารอบรมควรมีการแยกออกจากอาคารที่เรียนหนังสือ เป็นเอกเทศ ควรจัดเส้นทางเดินที่หลีกเลี่ยงอาคารเรียน จัดเวลาในการบรรยายให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่บรรยายเพื่อความสะดวกของเนื้อหาที่บรรยาย และควรนำเสนอหลักธรรมที่มีตัวอย่าง ฟังแล้วเข้าใจง่าย วิทยากรควรพูดให้กระชับในเนื้อหาที่สอน ควรมีร้านค้าให้ผู้เข้าอบรมได้เลือกซื้อรับประทานอาหารว่างบ้าง ควรมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเพื่อความร่มรื่นและควรมีการฉีดยากันยุงในบริเวณที่พัก ควรเพิ่มเวลาพักผ่อนเพื่อความผ่อนคลายของอิริยาบถ และควรให้เข้านอนเร็วขึ้น ตื่นเช้าขึ้นมาจะได้สดชื่น

คำสำคัญ: การบริหารโครงการ, การฝึกอบรม, คุณธรรม จริยธรรม, สัปปายะ ๗, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the Management of Virtues Ethics Training Project of high School students According to Sappaya 7 Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Nakorn Si Ayutthaya Province 2) to compare the idea levels of the Management of Virtues Ethics Training Project of high School students According to Sappaya 7 Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Nakorn Si Ayutthaya Province 3) to study Recommendations of the Management of Virtues Ethics Training Project of high School students According to Sappaya 7 Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Nakorn Si Ayutthaya Province. The independent variables were gender, age, and level of education. There were a total of 278 sample groups. The research instruments were questionnaires form prepared by the researcher with 0.95 reliability gained. The statistics used for the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent sample), One-way ANOVA, and Scheffe' post hoc comparison method.

On the result of the research, it is found that;

1. The idea level of high school students upon the Management of Virtues Ethics Training Project of high School students According to Sappaya 7 Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Nakorn Si Ayutthaya Province in 7 aspects was generally very high, while considering in each aspect it was found that the average scores were very high in all aspects.

2. In the respect of results of hypotheses test it was found that the idea level of high school students with different sex towards upon the Management of Virtues Ethics Training Project of high School students According to Sappaya 7 Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Nakorn Si Ayutthaya Province, was not significantly different at 0.05 which was not related to the given hypothesis, whereas regarding the idea level of high school students with different age and class it was found to be significantly different at 0.05, related to the given hypothesis.

3. For the suggestions of the Management of Virtues Ethics Training Project of high School students According to Sappaya 7 Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phra Nakorn Si Ayutthaya Province, it was found that the a training building should be separated from a school building; a companionway should avoid a school building; a lecture time should be proper to the course outlines with illustrative, understandable and unambiguous doctrines, there should be a canteen, a shady tree plantation and injected mosquitoes in the lodging area; there should be enough break; add trainees should be allowed to sleep early for a fresh morning.

Keyword: Project Management, Training, Virtues Ethics, Sappaya 7, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

๑. บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและหลากหลาย เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่างๆ แพร่หลายอย่างรวดเร็วทำให้แนวคิด วิถีชีวิต ค่านิยมของบุคคลในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง เบี่ยงเบนไปจากหลักศีลธรรม จริยธรรมที่สั่งตามหลักพระพุทธศาสนา กลับนิยมวัฒนธรรมตะวันตก ที่เน้นการบริโภควัตถุต่างๆ จนเกิดความสับสน ระบบสังคมที่เคยดีงามของไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านวัตถุมากกว่าพัฒนาด้านสังคมในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะ

การพัฒนาทางด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดปัญหาความย่อหย่อนของคุณธรรม จริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ยังส่งผลไปยังปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย^๑ ดังที่กรมการศาสนากล่าวไว้ว่าปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมมีหลายประการที่สำคัญมีดังนี้^๒ ๑. ปัญหาการห่างจากศาสนา ๒. ปัญหาการเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ๓. ปัญหาค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ๔. ปัญหาการรับวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมจากต่างประเทศ ๕. ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บัง ๖. ปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน

พฤติกรรมของเยาวชนที่เบี่ยงเบนไปจากหลักธรรมคำสอนในขณะนี้เป็นเรื่องที่น่าวิตกอย่างยิ่งเพราะเป็นผลสะท้อนถึงความมั่นคงของสังคมโดยตรง การห่างเหินจากศาสนาของเยาวชนยิ่งเห็นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น หลังจากมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับต่างๆ เกิดขึ้นมาตั้งแต่แผนที่ ๑ - ๑๑ ในปัจจุบันทำให้วิถีชีวิตของเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม รวมทั้งระบบการศึกษาของประเทศไทยก็มีการจัดระบบที่ผิดพลาด ซึ่งพระเทพโสภณอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้กล่าวถึงปัญหาจริยธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนว่ามาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ ๑. บ้าน วัด โรงเรียนแยกกันทำหน้าที่พ่อแม่ที่บ้านให้เงินแก่เด็กเพื่อเลี้ยงดูทางร่างกายไม่มีหน้าที่สอนหนังสือหรืออบรมทางจิตใจโรงเรียนก็ทำหน้าที่อย่างเดียวคือสอนวิชาการไม่มีหน้าที่อบรมศีลธรรม วัดก็อบรมศีลธรรมอย่างเดียวไม่รับภาระอื่นๆ ๒. ไม่มีการประสานงานกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนนั่นคือเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองอบรมศีลธรรมแก่เด็กก็ไม่มี การพาเด็กไปวัดเมื่อโรงเรียนไม่อบรมศีลธรรมแก่เด็กก็ไม่มี การพาเด็กไปวัดหรือไม่นิมนต์พระสงฆ์มาสอนในโรงเรียน ๓. เมื่อทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองหรือโรงเรียนพาเด็กไปวัดพระสงฆ์ไม่ทำหน้าที่อบรมศีลธรรมแก่เด็กหรือโรงเรียนนิมนต์พระสงฆ์ไปสอนที่โรงเรียนก็มีพระสงฆ์ไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่สอนให้คนเป็นคนดี ซึ่งพุทธธรรมเป็นหลักธรรมคำสั่งสอนที่นำพาให้มนุษย์ทุกคนได้นำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อความร่มเย็นรวมทั้งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวพุทธมาช้านาน คำสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งชาวพุทธทั้งหลายได้น้อมนำมาเป็นแสงสว่างช่วยนำทางชีวิต ช่างแก้ไขสังคม รวมทั้งการปลูกฝังศีลธรรมและคุณธรรม ให้เกิดขึ้นในเยาวชนนั้นควรมีการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ

^๑กรมการศาสนา, **หลักสูตรการอบรมคุณธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๑.

^๒กรมการศาสนา, **จริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๒-๓.

วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^๓ ด้วยการศึกษาไทยได้แบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ ก็ยังมีเนื้อหาสาระไม่ครอบคลุมกับการเรียนรู้ การเข้าค่ายฝึกปฏิบัติธรรมค่ายคุณธรรม จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถเสริมความรู้ทางวิชาพุทธศาสนาได้ เพื่อสร้างศรัทธา ความตระหนักและมุ่งมั่นที่จะกระทำความดี^๔

ฝ่ายบริการบริการฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม เป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีหน้าที่ให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จัดอบรมเด็กและเยาวชนค่ายคุณธรรมจริยธรรมเป็นไปตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน ให้การอบรมปฏิบัติธรรมและจริยธรรมแก่หน่วยงานราชการและประชาชนทั่วไปที่มาขอรับการบริการด้านการฝึกอบรมด้านพระพุทธศาสนา นำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาออกเผยแผ่ให้สังคมไทยได้มีแสงสว่างแห่งพระธรรมนำทางการดำเนินชีวิต สอดคล้องยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศชาติ ให้สมกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่า ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก^๕

การฝึกอบรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม ของฝ่ายบริการฝึกอบรมส่วนธรรมนิเทศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและดูแลทั้งในด้านเนื้อหาหลักสูตรวิธีการดำเนินงาน กระบวนการฝึกอบรม สถานที่ฝึกอบรม และพระวิทยากรที่มาให้ความรู้ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งใช้ระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน บนพื้นฐานของการศึกษาเรียนรู้จากชีวิตสมณะ ที่บูรณาการตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง มีภูมิคุ้มกันชีวิตที่เข้มแข็ง สามารถรู้เท่าทันและต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันได้ รวมทั้งเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับชีวิต สอดคล้องกับท่านพุทธทาสภิกขุที่ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่าการพัฒนาคนจะต้องพัฒนาด้วยไตรสิกขา ดังท่านกล่าวไว้ว่า เมื่อมีศีลสมบูรณ์คือไม่มีความเดือดร้อนทางกาย วาจา ใจ สมาธิก็เกิดขึ้นง่ายทั้งที่เป็นสมาธิโดยธรรมชาติหรือสมาธิที่เราฝึกให้มีขึ้นคือจิตบริสุทธิ์ไม่มีกิเลสรบกวนจิตที่แน่วแน่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจิตว่องไวควรแก่การงานสามารถนำไปใช้เพื่อพิจารณาขั้น ๕ หรืออารมณ์ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นความโลภ โกรธ หลง ล้วนมีความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เพื่อให้เกิดปัญญาต่อไปเพราะว่าจิตที่เป็นสมาธิย่อมรู้เห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริง ฉะนั้นพึงทราบว่ามีศีลควบคุมให้เกิดสมาธิ สมาธิควบคุม

^๓สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **ชุดฝึกอบรมหลักสูตร การจัดฝึกอบรมคุณธรรม ๒ คืน ๓ วัน “ค่ายพุทธบุตร - ค่ายพุทธธรรม”**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า คำนำ.

^๔บุญมี แท่นแก้ว และอุดมลักษณ์ แท่นแก้ว, **พระสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๘๖.

^๕ส.ส. (ไทย) ๗/๖๑/๒๑๘.

ให้เกิดปัญหา ปัญญาควบคุมศีล เป็นบาทฐานซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออกทำงานหมุนเวียนต่อเนื่องกันไปเป็นธรรมจักรอันเดียวกันอย่างนี้ในทุกระดับจนถึงพระนิพพานในที่สุด^๖

ปัจจุบันการอบรมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน สังกัดฝ่ายบริการฝึกอบรมส่วนธรรมนิเทศ ยังขาดการติดตามการประเมินคุณภาพการอบรมปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องนี้ด้วยเหตุที่เป็นบุคคลากรอยู่ในสถานที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีความสนใจที่จะประเมินการฝึกอบรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน ซึ่งในการประเมินผลโครงการนั้นมีแนวคิดและโมเดลหลายรูปแบบ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดและวิธีการประเมินโครงการตามหลักสัปปายะ ๗ ประการ^๗ ได้แก่ ๑. ด้านอวาสสัปปายะ ๒. ด้านโคจรสัปปายะ ๓. ด้านภัสสสัปปายะ ๔. ด้านบุคคลสัปปายะ ๕. โกชนะสัปปายะ ๖. อุตุสัปปายะ และ ๗. อิริยาปถสัปปายะ จากการที่ให้ความสำคัญของการดำเนินโครงการทุกขั้นตอน ผลจากการประเมินโครงการฝึกอบรมครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยของโครงการแล้วนำจุดด้อยนั้นมาทำการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

^๖พุทธทาสภิกขุ, **บรมธรรม : ภาคต้น**, (สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิจัดพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๕-๖.

^๗พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๒๘๖.

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต คือ การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ๑. ด้านอาวาสสัปปายะ ๒. ด้านโคจรสัปปายะ ๓. ด้านภัสสสัปปายะ ๔. ด้านบุคคลสัปปายะ ๕. ด้านโภชนะสัปปายะ ๖. ด้านอุตุสัปปายะ และ ๗. ด้านอิริยาปถสัปปายะ

๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นการเรียนรู้

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ๑. ด้านอาวาสสัปปายะ ๒. ด้านโคจรสัปปายะ ๓. ด้านภัสสสัปปายะ ๔. ด้านบุคคลสัปปายะ ๕. ด้านโภชนะสัปปายะ ๖. ด้านอุตุสัปปายะ และ ๗. ด้านอิริยาปถสัปปายะ

๓.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมในระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน จำนวน ๑,๐๑๔ คน

๓.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านสถานที่ในการศึกษาวิจัย คือ การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมระยะเวลาในการทำวิจัย ๖ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

๔.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

๔.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการฝึกอบรมในระยะเวลา ๒ คืน ๓ วัน ซึ่งมีจำนวน ๑,๐๑๔ คน จากการใช้วิธีเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)^๔ ซึ่งได้ จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๒๗๘ คน

๔.๓ เครื่องมือการวิจัย

๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ก. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิชาการตามแนวคิด ทฤษฎี ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยวิธีการต่างๆ

ข. สร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผล

๔.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนต่างๆ เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม
๒. ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนต่างๆ
๓. นำแบบสอบถามไปทดสอบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

๔.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)
๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์
๓. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - ก. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

^๔เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญ บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๙.

ข. ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ค. การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๙ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	๑.๐๐ - ๑.๔๙	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

๔. ข้อมูลคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

๕. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕.๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ที่เป็นชาย มีจำนวน ๑๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒๔ และผู้หญิงมีจำนวน ๑๓๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๖

^๙ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่าน สุทธการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

อายุของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีอายุตั้งแต่ ๑๗ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙๖ รองลงมาอายุ ๑๕ – ๑๖ ปี มีจำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๕ และสุดท้ายมีอายุ ๑๓ – ๑๔ ปี จำนวน ๖๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๙

ระดับชั้นการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีระดับชั้นการเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ไป มีจำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๘ รองลงมา มัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีจำนวน ๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๒ รองลงมามัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีจำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๑ รองลงมามัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๗ และรองลงมามัธยมศึกษาปีที่ ๑ มีจำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๙๙ และลำดับสุดท้าย มัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๔

๕.๒ ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตราชภัฏวชิรเวศน์ กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสี่ปายะ ๗ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคคลสี่ปายะ ด้านโคจรสี่ปายะ ด้านอวาตสี่ปายะ และด้านภัสสี่ปายะค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านอิริยาบถสี่ปายะ ด้านอิริยาบถสี่ปายะ และค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านโภชนะสี่ปายะ ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านอวาตสี่ปายะ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ คือ สถานที่อบรมคุณธรรมจริยธรรมมีความปลอดภัย สถานที่อบรมคุณธรรมจริยธรรมมีความกว้างขวาง สถานที่อบรมคุณธรรมจริยธรรมมีห้องน้ำ ห้องสุขาพร้อม ตามลำดับ

๒. ด้านโคจรสี่ปายะ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ คือ บริเวณอาคารสถานที่พักกับที่ปฏิบัติไม่ไกลเกินไป บริเวณอาคารสถานที่รับประทานอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ บริเวณอาคารสถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามลำดับ

๓. ด้านภัสสี่ปายะ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ คือ วิทยากรทุกรูป/คน มี

ความมุ่งมั่นในการอบรมคุณธรรม จริยธรรม วิทยากรทุกรูป/คน ใช้ระยะเวลาอบรมที่เหมาะสม วิทยากรทุกรูป/คน มีความรู้ ความสามารถในการอบรม ตามลำดับ

๔. ด้านบุคคลสัปปายะ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ คือ วิทยากรที่อบรมสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้ดี วิทยากรมีความรู้และเข้าใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรมดี วิทยากรมีจำนวนเพียงพอ ในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมและวิทยากรอธิบายเนื้อหาของคุณธรรมจริยธรรมได้ชัดเจนตามลำดับ

๕. ด้านโภชนาสัปปายะ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ คือ อาหารที่นักเรียนรับประทานถูกหลักโภชนาการ อาหารที่นักเรียนรับประทานสะอาดและปลอดภัย ถูกหลักอนามัย อาหารที่นักเรียนรับประทานมีความหลากหลาย ตามลำดับ

๖. ด้านอุตุสัปปายะ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๙ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ คือ บรรยากาศบริเวณอาคารสถานที่อบรมมีภูมิทัศน์ร่มรื่น บรรยากาศบริเวณอาคารสถานที่อบรมไม่หนาวเกินไป บรรยากาศบริเวณอาคารสถานที่อบรมไม่ร้อนมากเกินไป ตามลำดับ

๗. ด้านอิริยาบถสัปปายะ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่เข้ารับการอบรมคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ คือ อิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน ที่เหมาะสมกับวัย การทำกิจกรรมผ่อนคลายให้เกิดสมาธิ มีการอนุญาตปรับเปลี่ยนอิริยาบถ นั่ง ตามความเหมาะสม ตามลำดับ

๕.๓ ผลการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่า (t-test) พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโครงการ

อบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๕.๔ สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสัปปายะ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. ด้านอวาสสัปปายะ อาคารอบรมควรมีการแยกออกจากอาคารที่เรียนหนังสือ เป็นเอกเทศ เนื่องจากอาคารที่อบรมอยู่รวมกับอาคารเรียน

๒. ด้านโคจรสัปปายะ ควรจัดเส้นทางเดินที่หลีกเลี่ยงอาคารเรียน เนื่องจากเส้นทางเดินต้องผ่านห้องเรียนที่พระนิสิตเรียนอาจเป็นการรบกวน

๓. ด้านภัสสสัปปายะ จัดเวลาในการบรรยายให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่บรรยายเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาที่บรรยาย และควรนำเสนอหลักธรรมที่มีตัวอย่าง ฟังแล้วเข้าใจง่าย เนื่องจากเวลาบรรยายน้อยไม่เพียงพอสำหรับการบรรยายในเนื้อหา หลักธรรมบางหัวข้อไม่ค่อยเข้าใจเพราะเป็นหลักธรรมขั้นสูงเกินไป

๔. ด้านบุคคลสัปปายะ วิทยากรควรพูดให้กระชับในเนื้อหาที่สอน เนื่องจากบางครั้งการบรรยายไม่ได้กระชับในเนื้อหาที่สอน บางครั้งมีการพูดออกนอกประเด็น

๕. ด้านโภชนาการ ควรจําหน่ายให้ผู้เข้าอบรมได้เลือกซื้ออาหารว่างบ้าง เนื่องจากบริเวณที่อบรมไม่มีร้านขายอาหารว่างมีแต่ข้าวกับกับข้าวที่ทางโรงเรียนเหมาเลี้ยง นักเรียนซึ่งไม่มีอาหารว่าง

๖. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเพื่อความร่มรื่นและควรมีการฉีดยาป้องกันในบริเวณที่พัก เนื่องจากต้นไม้ในบริเวณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีน้อย

๗. ด้านอริยาบท ควรเพิ่มเวลาพักผ่อนเพื่อความผ่อนคลายของอริยาบท และควรให้เข้านอนเร็วขึ้น ตื่นเช้าขึ้นจะได้สดชื่น เนื่องจากการอบรมมีระยะเวลาที่กระชั้นชิดกัน มีเวลาพักผ่อนน้อย บางกิจกรรมกินเวลาจนตึงเกินไป

๖. ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามหลักสําคัญ ๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๖.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผู้บริหารควรมีนโยบายในการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักสําคัญ ๗

๒. ผู้บริหารควรมีการจัดสรรงบประมาณในส่วนที่ขาดในการจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เช่น จัดสร้างอาคารอบรมคุณธรรมจริยธรรม ที่พักผู้เข้าอบรม

๓. ผู้บริหารควรมีนโยบายในการจัดหาพระวิทยากร และฝึกอบรมพระวิทยากร เป็นประจำทุกปี

๖.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติการ

๑. ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักสําคัญ ๗ ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. ควรนำปัญหาที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหาให้มีความชัดเจนมากขึ้น

๓. ประกาศรับสมัครพระวิทยากร และจัดอบรมให้ความรู้กับพระวิทยากร

๖.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยบทบาทของผู้บริหารในการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

๒. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

๓. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนกลุ่มประชากรในการทำวิจัยเป็นกลุ่มประชากรในพื้นที่เขต และจังหวัดอื่น เพื่อให้เกิดความหลากหลายของข้อมูล

๔. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) โดยแบบสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) เช่น คณะครู ผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นต้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการศาสนา. จริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๓.

_____. หลักสูตรการอบรมคุณธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๓.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพมหานคร : ห้าง
หุ้นส่วนสามัญ บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒.

บุญมี แท่นแก้ว และอุดมลักษณ์ แท่นแก้ว. พระสงฆ์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗.

ประกอบ กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการ
พิมพ์, ๒๕๔๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๓.

พุทธทาสภิกขุ. บรมธรรม : ภาคต้น. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิจัดพิมพ์, ๒๕๔๑.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ชุดฝึกอบรมหลักสูตร การจัดฝึกอบรมคุณธรรม ๒ คืน ๓ วัน
“ค่ายพุทธบุตร - ค่ายพุทธธรรม”. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด,
๒๕๔๖.